

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetéseket felvesz helyben a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is ezimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Egyházmegyei élet.

Mint lapunk legközelebbi számában jeleztük volt, a szilágy-szolnoki ev. ref. egyh. megye július hó 7, 8. és 9. napjain Tasnádon megtartotta közgyűlését. A közgyűlés lefolyásáról a következőket juttathatjuk olvasóink tudomására.

Július 7-én reggel 8 órakor nagytt. Nagy László esperes ur a gyűlés megnyitása után felolvasta esperesi évi jelentését. E jelentés, úgy terjedelmessége, mint alapossága az év folyamán felmerült ügyeket áttekintő alappos és szép kidolgozásánál fogva lekötötte az egyh. megyei közgyűlés figyelmét s úgy a közgyűlés, — mint az átnézés végett kijelölt bizottság legmelyebb köszönetét és elismerését nyilatkoztatta ki ezért az ügybuzgó egyházi vezérférfi, nt. Nagy László urnak.

Az esperesi jelentés végeztével az egybegyűlt egyh. m. közgyűlés tagjai impozáns csapatban vonultak föl az ev. ref. templomba. — Mint jeleztük, néhai br. Kemény Gábor államgondnok és egyh. ker. főgondnok emlékünnepele tartott meg ekkor. A templom megtelt a község és vidék előkelőségével és buzgó ref. tagjaival. A rendes templomi ének végeztével a tanári dalárda jól betanult kitűnő összhangu műdarabban állott elő, melynek végeztével Nagy László esperes mondott egy emlékedett hangu gyönyörű imát, melyben az erőtlenséget elismerve Isten kegyelmét kérte a jelenlévő gyülekezet — a ezek között az egyh. megyei közgyűlés tagjainak munkálkodására. Megemlékezett az imabauarról, hogy Isten az ő hatalmával, — de egyszerűsággal gondviselésénél fogva elszólítja ugyan a földről a vezér-férfiakat az anyaszetegház munkálkodási köréből, de igaz keresztényi hit és bízalom szerint az elhalt nagyok helyét ő a legnagyobb és legszeretőbb gondviselő Atya bizonyára helyettesíteni fogja más kiváló jelekkel. Az ima után tiszt. Vince Ödön kémeri lelkész lépett szószékbe, ki br. Kemény Gábor fölött igen szép nagyhatalás minden tekintetben kidolgozott beszédet mondott el mindenkit megható gyönyörű előadással. Az emlékbeszéd tárgyalási alapjául felvette szónok Lukács evangéliuma X részének 20-ik versét, mely így hangzik: „A ti neveitek felirattattak.” Lapunk szük tere miatt a következő részleteket közölhetjük e jeles emlékbeszédből:

„A társadalomnak minden nemzet életében megvoltak mindenkor s megvannak a maga nagy alakjai, kik áttörve az emberi eselékves közönséges határain,

részkre hódítják a közvéleményt, mint rengeteg erdősegekből kiemelkedő óriás tölgyek túl nőnek társaik felett s így messze vidékek érdeklődő figyelmét is önkéntelen magokhoz láncolják.

A népek nagy embereit ezek fejlődési és fejlettségi viszonyaikhoz képest a korszellem szüli és alkotja meg s a szerint idomul a nagyságról alkotott viszonylagos fogalom a mint a korszellem vagy a nyers erő küzdte-renek vérvirágiból vagy a szellem mivelődés örök zöldjéből költözi az előismerés koszoruját. — S fonja azok halantéka köré, kik hivatra vannak arra, hogy a tömeg életét folytonos hullámozásban tartva, azt vagy az öklöjög sziklapadmalján szétmorzsolják vagy az áldásos szellemi fejlődés révpártjához tereljék!

Ki meri már ama nagy emberek közvetlen hatását kétségbe vonni, — mit vagy más rendkívüli erélyük, vagy más lelki talentumaik kifejtése által ezekre milliókra gyakoroltak? De volna-e oly szűkkeblű is, ki fukarkodnék az előismerés és hálatartozásait lerővni azon „valódi nagyságok” iránt, kiknek működése a nemzetek, mondjuk az emberiség nemes életére irányára termékenyítő gyümölcsöző behatást gyakorolt, — kik tüzeszlopként jártak a népek előtt, midőn azok az ember lelki nagyságainak Kanahánját keresték! — Legyetek áldottak ti, kik jöttetek az urnak nevében. Ti a világot bőlesen kormányozó gondviselés képmásai e földön. Ti éltok, — neveitek felirattattak menyben... felirattattak a jók és nemesen érzők szíveiben, felirattak az élő történelem lapjaira! s ez írás el nem mulik, idők roszdaja nem marja le, — penésze nem árnyalja ragyogását, mert ez az írás olyan mint az evangélium, mint az istenségek örök szeretetben élő kinyilatkoztatása!

Nemzetünknek hűu dícsékvés nélkül mondhatjuk el, bőven juttatott a sors kegye nagy embereket; hisz hazai történelmünknek, népeletünk fejlődésének bármely stadiumán állapodjék meg tekintetünk, nincs oly lapja, melyről ne domborodnának ki egyes magasztos alakok, kiknek nagy tetteik nemes, tisztá, szepítőlen jellemők idők hosszú során keresztül buzditó példányképekül szolgálhatnak a fiatalok előtt!

Bizony sok szükségünk is volt s van folyton reájok, mert Stuart Millkén szerint az ilyen egyének fölvelnek új vért népek ereibe, már pedig alig van széles e világon nép mely külleroszak s átkos önesonkítás csapásai következtében annyi léteresvért veszített volna mint ami sokat szenvedett nemzettestünk!

A nemzetek jobb léte fölött örködő gondviselés azonban megbizonyította hozzánk jószágát századok hosszú során keresztül; a különböző korok mintegy varázs életre termelték számunkra azon kiváló egyéneket kik a mint Tompa írja: egész életüket tőlük fektették be, hogy a nemzetnek kamatozzék, csodát műveljen, teremtetek a semmiből, úgy jelennek meg mintegy második teremő.

Ilyen szellem alakokkal büszkén említhetjük, népes nemzeti kegyeletünk pantheona, s bár szoborban nem testesítheti is meg mindannyi nagyságát a honfi kegyelet, hisz alig pár évtizede még hogy ősi kardunkból ekevasat kovácsolhatánk, — de emlékek el enyészhetetlenül; porló tetemeik fölött beroskadhat a sírhant, de a nagy alkotások s boldogító eredmények hallhatatlanítják a neveiket felírak azokat nemzet kegyeletünk szent oszlopára.

Igen t. gyűlés valljuk meg őszintén, hogy mi még meglehetősen szegények vagyunk elhunyt jelesünk emlékeinek érdemökhöz méltó megörökítésében. S ha más nyílt nemzetek e tekintetben jóval felettünk állanak is, a hanyagság szegény pirja nem égetheti arcunkat, mert hiába fiatal nép vagyunk még az alsóbb rétegeken is átható civilizatio sorompói között. S ha az e téren elért sikereink nem mérközhetnek is a nagy nyílt nemzetek ma már csodálatra gerjesztő eredményeivel de az erők kifejtésében fölmutatott buzgalmat főként pedig az erők hordozóit, gyümölcsöztetőit bátran merjük sorakoztatni azok közé kikre az egész nyílt emberiség becsüléssel tekint s kiknek nevét felírja az utokor számára, aranyozott szobrokra is.

Nemzetünk erkölcsi épségére azonban tiszta fényt vet m. t. gy., hogy mi nagy embereinket szeretjük megbecsülni, neveiket, emlékeiket felírjuk szívünk szent-érzeményei közé, s ha letűntek is a cselekvés színteréről nincsenek elfeledve, — felkeresi sirjaikat a kegyelet, hogy éppen a mulandóságra lehelle az ő hallhatatlanságukat!

És az így van jól, hogy nagy férfaink életpályája az emberi erély tartós emlékoszlopa gyanánt álljon előttünk!

Elhalnak, eltűnnek, de eszméik túlélők őket s kitörölhetetlen bolyeget vésnek nemökre, így aztán életük szelleme átnyulik messzire, megörökődik, eszmét akaratot idomít s ez által jelentékenyen közre működik a jövő nemzedék jellemének átalakítására. Szépen mondja hazánk nevezetes történet írója Horváth Mihály: a

TÁRCZA.

Revicky halálára.

Fürödni mint a lepke virágok himporában,
Dőzsölni Isteneknek parnasszi láng-borában,
Átélni múlt s jövőndő titokzatos regéit,
Az ihlet örök lázát, s az alkotások kéjít,
S élni nyomorban, túrva a lét minden keservét,
Naponta összerogyva, s kezdve új élet tervét;
Kórház szegény halottja! példája vagy magad:
A költő sorsa ez volt s örökre ez marad!

Sipos Soma.

Szomoru emlék.

Irta: Balogh Jenő.

(Folyt. és vége.)

Három évet tölték otthon kis hivatalomban. Nehéz volt a kezdet s lassan haladtam előre. Ezen idő alatt mindinkább gyakori vendég voltam Irmáéknál s a szülők legkevésbé sem ellenézték vonzalmunkat. Irmának megvallottam szerelmemet s ő hévvel viszonzá érzelmemet. E három év volt életem legboldogabb szaka. A boldogságban repülve halad az idő és sebes léptekkel közeledünk a gyászhoz, mit végzetünk utunkba helyez. Egy májusi nap délutánján szomoru szívvel tértem haza Irmáéktól. Szerencsétlen voltam szerencsémbe. Előléptettek, de egyuntal át is lettem helyezve Sz... városba. Örültem előléptetésemnek, mert közelebb juték ólomhoz, egy lépéssel közeledtem boldogságom felé. Leküzdöttem fájdalmamat, mely szívemen erőt vett,

hogy el kell hagynom jegyesemet. Mert ekkor már jegyben voltunk Irmával. Nem a kicsért gyűrű kötött egymáshoz, nem az érzéketlen érc volt jegyünk, hanem a bucsucsök a könyező lányka biborajkáról az első s az utolsó bucsu csók!

Ujult erővel s kitartással küzdöttem azon biztos reményben, hogy két év multán oly állást szerzek, melyben mindketten boldogok leszünk. Főnökeim szeretete biztosítá reményem jogosultságát.

Gyakran, midőn a küzdés okozta lankadság erőt vett rajtam, midőn a kevéssé méltányolt törekvés keserűséggel tölté el szívem, midőn az alárendeltség érzete felháborítá lelkemet s kétkedve bizalmatlanul tekinték a jövő elé, ott lebegett előttem anyagi jószág arc szeretettől mosolyogva s kitarásra intett. Ő volt mentorom, vigasztalóm s jövő reményem üdvé. Éreztem, hogy míg ez arc mosolyogva int elém, addig erőm s kitartásom cserben nem hagyhat. Ki hitte volna, hogy az angyal arc mosolya csábmosoly? Hittem volna-e, hogy a szem, mely könyezett, midőn az ajk bucsucsökra nyílt, idegen számára rejti üdvét, hogy a mosolygó, szeretettől sugárzó arc gondolatomnál elsötétülhet, hogy a szív, mely engem szeretve közös boldogságunkért lángolt, egykor kihül írantam és eltaszít magától? Álomnak kinzó lett volna s valóságnak hihetetlen és mégis beteljesedett.

Egy napon kinos előérzettől gyötörtetve mentem lakásomra. Hosszu volt utam s borús az ég, mint lelkem belvilága. Irmától három levelemre nem érkezett válasz s nyugtalan lelkem veszélyben hitte őt. Még akkor nem ismertem a nőt; Irmát hittem veszélyben, nem saját boldogságomat! Lakásomon levél várt reám az ő ismert kedves vonásai-
val. De míg máskor örömtől dobogó szívvel lázasan nyult karom a levél után, most reszkető kezem nem

merte azt felbontani. Valami mintha azt sugta volna hogy boldogtalanságom van e zár alatt s ha felbontom a levelet, boldogtalanságom száll ki belőle. Kinos nyugtalansággal a külső lap vonásaiból akartam megnyugvást szerezni. Nyugodt, határozott vonások voltak azok, a lélek szilárdságáról tanuskodva. Kinos sejtelveim elhagytak s mosolyogtam előbbi lelki állapotom felett. A borítékot felszakítva, fel-tűnt a levél szokatlan rövid tartalma. Nem volt sok a sorokban, de nagyon is elég arra, hogy tönkre tegyen pár perc alatt hitet, reményt, boldogságot s mind azt, mit egy szerető szív mélyébe rejt. Irma tudtomra adá levelében, hogy szülei akaratának engedve. V... mérnök jegyese s pár nap mulva neje lesz. Felold adott szavam alól s bocsánatot kér, hogy ezt csak most tudatja, de gondolá, hogy fájdalmat okoz nekem s így később is elég jókor tudom meg. Ő ezután is jó barátjaként fog szeretni s kér, hogy gondoljak én is harag nélkül reá, azon óhajjal végzi levelét, hogy esküvőjén barátai sorában szeretne látni engem is.

Ez hát azon eszmény, azon női ideál, melynek elérhetéseért, bírásáért küzdöttem? Ez azon angyal, kinek gondolatánál megpihent s új erőt nyert a küzdés fáradalmait által megtört lelkem; ez, kinek képét szívem legrejtettebb helyén oly félve őriztem! Atyám koporsójánál nem tudtam könyet ejteni s e levél olvasásakor forró könyeim a hideg betűkre hullanak! Nem a nőt siratom, nem elvesztett üdvöm, boldogságomat, hanem az eszményképet, ifjuságom idealizmusát. Könyezni megtanultam, de feledni és gyűlölni nem fogok megtanulni soha! Ha tudnék feledni, talán nyugodt lehetnék, ha nem is boldog. Megtanulva gyűlölni, tán lenne még értéke előttem e földi létnek. De a szívnek, mely feledni nem fog soha, gyűlölni nem tanult, lelkesülni s sze-

boltak nagybefolyást gyakorolnak az élőkre. Mert vajon nem az elhunyt nemzedékek törekvéseinek eredménye-e a mi összes állapotunk a jelenben? Bizonyára csak egyik nemzedék a másik vállaira, egyik kor a másik vivimányainak alapjára hágva emelkedhetett magasabbra, míg azon fokot elérte, melyen mai napig áll nemzetünk! Nagy embereink hegyen lobogó szövétnékek, beragyogják körös-körül az erkölcsi légkört s szellemük fénye átsugárzik a jövő nemzedékre is.

Természetes tehát, hogy valóban nagy embereink iránt hálás kegyeletet érzünk még haláluk után is, hiszen az ő halálukban nyilatkozik halhatatlanságunk — életünk a nemzet életévé, történetünk a nemzet történetévé lényegűll!

A halálban keressük most mi is az életet, a mulandóság árnyai között a halhatatlanságot t. gy. Ez ünnepélyes egybe seregletünk a hála és kegyelet kinyilatkoztatása egy nagy lélek iránt, ki elvált immáron porhüvelyétől s a halottak országának hű lakója test szerint, de a ki nagy alkotásaiban, fáradszónak munkásságának eredményeiben, nagy jellemében itt maradt közöttünk mint soha nem szűnő tiszteletünk tárgya jók koronájával felékesített szellemalakja!

Egy sirbolt ajtaján zörgetünk kegyeletes kezekkel... s im megzörren a zár... fölnyílik az ajtó... ott a ravatal... rajta nehéz ére koporsó... az alá fordult fátylak még lobogó fényében élnek ragyog a feliratok név: „Néhai gyerőmonostori báró Kemény Gábor.” Igen ő az ajnászó sirbolt csöndes lakója — és a lakó nem szól... már elhallgatott a beszédes ajak, a fő mely telve volt nagy eszmékkel megszűnt gondolkodni... a szív mely tele volt az emberiséggel, a haza és anyaszentegyház buzgó szeretetével megszűnt dobogni... Nincs egy éve még hogy helye üresen áll közöttünk... s oly sok időnek tűnik föl, hogy szívünk nehéz az utánna sajtó fájdalomtól!

Itt következik az elhunyt nagynak élettörténete, mely minden tekintetben szépen és jellemileg van körvonalozva s nagy olvasottságra s jeles írói tehetségre mutat. E részt azonban egész terjedelmében lapunk szűk tere miatt nem közölhetjük. Csupán azon jellemző részt adjuk át olvasóközönségünk elé, mely br. Kemény Gábor, mint egyházi férfit tünteti fel a maga működési körében.

„És az t. gyülekezet, a ki a közélet mezején oly sok oldalról fejtett ki közhasznú tevékenységet, kinek most tudományos buvárkodások, majd nehéz államgondok tarták lekötve idejét, ki előtt születési és anyagi szerencsés körülményeinél fogva nyitva állhattak az ezer meg ezer élve ingerlő esernyők, ennyi világi elszóródásai között sem feledkezett meg jobbik szellemi énjéről, — nem felejtette el, hogy minden jó adomány és tökéletes ajándék... stb., nem felejtette el, hogy mi egy végtelen örök szellem iránt, Isten iránt soha nem szűnő hálával tartozunk, — s e hálánkat látható alakban is fel kell lógatni, mint áldozati tüzet, az Ő oltárán, mely oltár itt áll a lelkek közösségében, az isteni örök szeretet kinyilatkoztatásában, a krisztusi igen fundált anyaszentegyházban. Ő tudta azt, hogy az ember akkor becsüli meg önmagát legméltóbban az isteni kegyelet, ha nem buzgósággal munkálkodik az anyaszentegyház dicsőségének emelésén; de tudta azt is, hogy „a hit jó cselekedetek nélkül megholt állat”, — azért tudott és akart is vallásosnak lenni a szó nemes értelmében.

A tudós, a termékeny író, a tevékeny államférfi, sok oldalú elfoglaltságai között reá ért arra, hogy vallásának áldozzon s egyházában is híven munkálkodjék.

B. Kemény Gábor nem szégyelte a Krisztus evangéliumát t. gyülekezet, mint fájdalom, szégyenlik sokan

retni nem tud többé, jobb ha kihülve átadja az anyaföldnek alkotó elemeit.

Mit bocsássak meg e nőnek? Azt, hogy játszott szívem legszentebb érzelmével? Legyen boldog, boldogabb, mint a milyen boldoggá én akarom tenni! Én kibékültem a világgal, mert a halál előtt mindnyájan megbocsátunk! Még egyszer látni fogom őt, midőn örök hűséget esküszik egy idegennek. Én látni fogom őt, de ő engem nem. Mit is keresnek én, a halott az örömmünnepe barátai sorában? Az ő nászünnepe lesz az én gyászmisém s menyasszonyfátyla terítőm! — — — — —

Ugy fázom! Oly rideg itt körültem minden. Szívemet fagyni érzem, bár ez lenne a halál! De nem, még élnem kell rövid életnek még van egy célja: őt boldognak látni, hogy nyugodtabb legyen halálom. Nincs egy résztvevő rokon kebel, ki megértene fájdalmamat, tán könnyebbülne a teher, mely lelkeket nyomja, ha volna a kinek elmondhatnám keservemet. Jó anyám, miért nem vagy te itt! Szerető kebleden enyhülést találna fiad. Te elmentél hamar, nagyon hamar s fiad igaz szeretetet nem találva e földön, utánad megy a te szerető lényedhez, oda, a hol a szeretet örökké tartó üdvöt ad! Csak annyi ideig maradok még e földön, a mi nálatok egy rövidke perc, aztán megtalálom ott melletted nyugalom s boldogságomat! ...

Még most is, évek múltán sajnó szívem olvasva e sorokat s megkönyezem szerencsétlen barátomat! Szegény barátom! Csalódott szerelmed fájdalom adá kezébe a végzetes fegyvert. Csalódtál akkor is, midőn elég szilárdnak hitted karodat arra, hogy pár perc alatt oltja ki ifju életedet, de legjobban csalókoztál hűtlenné gondolva a nőt, ki szíved bálványá vala! Ifju szíved, gyermek tapasztalatokkal nem ismeréd az életet! Ideálista voltál s az emberi életet rideg számítás vezérli. Mi volt e nő bűne? Az Isten a nőt gyöngének alkotó. Ő en-

napiainkban éppen azon osztály tagjai közül, melyet az általánosító „intelligens” jelzővel nevezhetünk. Kik pedig éppen így módon mocskolják be intelligenciájukat, a helyett, hogy tisztelnék önmagokban felsőbb eredetűket, égi származásukat, a helyett, hogy megismernek, hogy: „boldog az, ki féli az urat és az ő parancsolataiban igen gyönyörködik!”

Br. Kemény Gábor e tekintetben is mint tiszteltreméltó példánykép áll előttünk.

Előbb csak mint egyszerű munkás, mint e. m. képviselő lép az egyházi közéletbe, itt kifejtett buzgó munkássága és érdemei méltóvá teszik arra, hogy 1872-ben az egyh. kerület által a főgondnoki állásra megválasztassék.

E diszes helyen vezérszerepe főként akkor kezdődik, midőn a nagynevű gr. Mikó Imre elhunytá után a kerületi gyűlések vezetése mint legidősebb főgondnokot, őt illeté meg.

Ez elnöki székből ismertük meg mi br. Kemény Gábor lelki nagyságát, ihletett buzgóságát és hitbeli tevékenységét. Mozgalmas idők állottak be az ő főgondnoksága alatt a magyar reformát, de különösen erdélyi anyaszentegyházunk életében is.

Az országos zsinat alkotásai, ezek közt kerületünk uniója a királyhágtontuliakkal, e mellett beléletünk átalakítása mind oly korszakalkító események, melyek egész embereket kívántak a kormány kerekéhez. Ilyen egész embernek bizonyult az események hullámzása közt b. e. főgondnokunk s főként az ő vezérelés bősésségének, finom tapintattal párosult erélyének tulajdonítható, hogy egyházhajónk Seyllák s Charibdiszek közt biztosan lejtve juthatott ki szárazon az új idők szabad vizére.

Elnöki beszédei különben vallásos lelkiületének legszebb nyilvánulásai s ezek jellemezhetik őt leghívebben, mint a vallás emberét!

„A megváltó vallása — így szól egyik beszédében, — nincs időhöz, nincs helyhez kötve, az örök isteni, mindenütt való igazság van benne kifejezve: Hazája az egész föld, ép úgy a ragyogó déli nap egyenlítő körül elterülő tartományai, valamint a fagyos, rideg földszarki vidékeknek homályos területe. — Otthon van a szegény roskadozó lakhelyében, valamint a hatalmasnak fényes palotájában, nincs előtte igen nagy, nincs előtte igen kicsi, nincs faji és osztálykülönbség, nem képez előtte zárvonalat sem ország, sem nemzet, otthon van mindenütt és mindenhol, hol értelemre képes ember, hol érzelmre fogékony szív létezik!”

Más helyen a jelen cselekvési körére mutató, mondja: „Öseink, ha szükség volt, bőkezűek voltak, ha kellett, szenvedtek, sőt ha nélkülözhetetlen volt, életet és vért is áldoztak hitünkért, jelenleg vallásunk nincs üldözve, nincs miért érette szenvedjünk, senki sem támadja meg azt, — nincs miért karddal és vérrel védelmezzük, — feladatunk azonban kellő higgadsággal és nyugodtsággal s kellő önuralommal, mely mint irva van, az uralom legnehezebb nemét képezi, tanulmányozni viszonyainkat, egyeztetni érdekeinket, erkölcsi fegyverekkel biztosítani jövőnket. És az biztosítva lesz ha mindnyájan ragaszkodunk hitünk szabad szelleméhez, ragaszkodunk az álló, önzertes emberekhez megillető autonómiához és egyfelől mint hazánk hű fiait, ernyedetlen buzgósággal teljesítjük kötelességeinket, mint szent ügyünknek igénytelen napzásomai!”

Híven teljesítette ő e téren is kötelességeit s 16 éven keresztül volt egyházkerületünknek vezére s büszkesége.

Fájdalom, hogy csak „v o l t”, hogy a porhüvely nem volt elég erős szolgáltni többé annak az erős léleknek lakóhelyül.

Élte delén hanyatlott alá fényes napja... s azután sötét lett!... Igen sötét lett a mi szíveinkben

gedelmeskedett a számító szülők parancsának, elfojtva szíve érzelmeit. Megbűnhődött érettel! A siron tul megszűnik a szenvedés, te boldog vagy már, és ő? Ne hidd, hogy boldog! Mindennap kinosan hal meg és mindennap feltámad újra, csak azért, hogy tovább szenvedjen. Lelke beteg, sokat szenved és nem tud meghalni! Te boldogtalan voltál és elég erős arra, hogy meghalni tudj. De nem tudod mit tesz az: boldogtalanok lenni és szenvedéseinket szívünkbe rejtve, mosolyogva járni az élők között. Ez az ő sorsa! Véres tetemed szüntelen előtte lebeg s ő önmagát vádolja kioltott ifju életéért. Mert ő most is szeret s borzadva imádja szörnyű emlékedet! Nem érzed-e olykor csöndes éjjelen szűk lakodban, hogy könnyebb a hant feletted? Nem érzed-e olykor hideg homlokodat a harmatcsepp, mely felülről szivárogo le? Ez az ő könyve! Ő disziti hantodat titokban az éj leple alatt virágkoszorúkkal, melyeket könyeivel áztat.

Te nem érzed azt! Ne is érezd, mert ha tudnád, mennyit szenved e nő, nem találnál nyugtot csöndes hazádban. Te boldognak hitted őt végleg-hellétedig s nyugodtan haltál meg. Aludj csendesesen továbbra is, az ő emléke virraszt álmaid felett! A szülőkét illeti a vád egy kioltott ifju életét s egy ifju élet szenvedéseit!... Mi még tovább játszszuk a komédiát az élet színpadán. Tovább hordjuk az álcát s ajkunk mosolyg, de e mosoly alatt gyakran vérzik szívünk. Hálásan szorítjuk az álbarát hideg kezét, ki vigasztaló szavakat intéz hozzánk, míg szíve örvend bukásunk felett! Majd jön egy ár és elcsodor bennünket is s majd az örök bíró előtt megfelenünk mindannyian meztelenül, az egyik gylökkel kezében, mit rideg könyörtelenül sújtja egykor leánya szerető szívébe, a másik golyóval szívében, mit önkeze röpít oda!...

is, elborította azt a kinosan fájó valóság, hogy br. Kemény Gáborban erdélyi ref. anyaszentegyházunk vesztett legtöbbet... Porba hullt a mi fejünknek koronája!...

És most t. gyülekezet, hadd záruljanak be az ajnászó sirbolt ajtói, engedjük nyugodni ott az élet kinszenvedőjét... s ha sokáig megajogja is anyaszentegyházunk teste a vezető kar elhullását, enyhítse vesztésünk fájó érzetét az a felemelő tudat, hogy egy fényes névvel többet bírnak felírva nagyjainknak dicső lajstromába... kinek tettei messze tulragyogják sirja sötét éjjelét.

Utolsó szavaink pedig legyenek a fohászokdás szent igéi s végezzük beszédünket Berzsényinek b. e. főgondnokunk által is annyira kedvelt eme szavaival:

Buzgón leomlom, szemeid előtt dicső!
Majdan ha leltem száraiból kikel
S hozzád közel járulhat akkor,
A mi után eped. Ott eléli!

Addig letöröm könyveimet s megyek
Rendeltetésem pályafutásain,
A jobb s nemesb lelkeknek utján,
Merre erőm s imám vihetnek!...

Bizton tekintem mély sirom éjjelét,
Zordon, de őh nem, nem lehet az gonosz,
Mert a te munkád! Ott is elszórt
Caontjaimat kezeid takarják.

Amen.

A szépen kidolgozott s nagy hatással előadott emlékbeszéd után újra a tasmádi dalkör énekelt egy gyönyörű templomi éneket nagy szabatosággal. Valóban nagy elismerést érdemel e dalírda — annak egy vezetője Liszkievits Gusztáv, mint a működő egyes tagok, — hogy a szép egyházi ünnepélyt szabatos előadásukkal még szebbé és vonzóbbá tették.

A gyűlés többi tárgyaira vonatkozólag kiemelhetjük az esperesi egyházlátogatásról készített kimerítő jelentést, valamint a jegyzők évi jelentését.

Legnevezetesebb tárgyak közt tartozott még Szilágy vármegye feldarabolásának napirenden levő fontos kérdése, mely az egyházi életre nézve is nagy befolyást gyakorol. Erre nézve a közgyűlés egy küldöttséget bízott meg, hogy a minisztériumhoz kérvényt terjesztessen fel, illetve nyújtsa be személyesen, kérelmezvén egyházi és nemzetiségi szempontokból a megye egységének fenntartását. A küldöttség tagjait nagyt. Nagy László esperes és Magyaróssy István zilahi lelkészek lettek megválasztva.

Egyházi élet.

(Folyt. és vége.)

2) Népevelési viszonyainkat a következő szám-
adatok tüntetik elő: 6—12 éves tanköteles volt 1888/9. tanévre fiu 2938, leány 2777, összesen 5715; 12—15 éves fiu 942, leány 888, összesen 1830. Ebből iskolába feljárt 6—12 éves fiu 2278, leány 1963, összesen 4241; 12—15 éves fiu 600, leány 574, összesen 1174. Ezen számadatokat azt igazolják, hogy a népevelés nagyfotosságu ügyében az előző években szomorúan észlelt hanyatlás nem csak megszűnt, de sőt tetemes emelkedést mutat, a mennyiben az 1887/8. évben a 6—12 éves tankötelessék 72.9 % -a, — a 12—15 éveseknél pedig csak 56.8 % -a járt iskolába, míg a mult 1888/9. isk. évben már a mindennapos tankötelessék % -a 74.2-re emelkedett; az ismétlőké pedig 64.15 % -ra. Ez emelkedést a leg-határozottabban annak köszönhetem, hogy 1953—1888. sz. a. megkerestem az alispáni hivatal utján a köz-igazgatási bizottságot, hogy a kényszeriskoláztatás keresztül vihetésére utasítsa a végrehajtásra kötelezett főszolgabírákat, polgármestereket, közs. jegyzőket és bírákat, hogy egyh. községeink részéről hozzájuk áttett mulasztók névjegyzéke alapján a szülőkkel szemben a legszigorúbban járjanak el, és ezen átirásomra a közg. bizottság 1460—1888. sz. a. erélyesen intézkedett is a főszolgabírákhoz s a főszolgabírák utján a községek előljáróságához. Ezen intézkedéséről a megyei közg. bizottság értesítvén esperesi hivatalomat s megküldvén a főszolgabírákhoz intézett körrendeletét, egyszersmind rámutatott arra is, hogy az eredménytelenség indokát részint az egyh. községeknél is kell keresni, a mennyiben ezek is — a politikai községekkel lehető surlódás ki-kerülése végett — nem a leglelkismeretesebb pont-tossággal teljesítik az átirásra vonatkozó kötelezett-ségeiket, sőt okmányokkal igazolta, a melyekben az egyházi közg. más jelentést tett a közs. előljáró-ságnak adott elismervényében, mint az espereshez küldött havi jelentésében. Én a közigazgatási bizott-ságnak a kényszeriskoláztatás keresztülvitelére hoz-zott üdvös intézkedését és az azt kísérő átiratot mult évi V. körlevelemben 2057. sz. a. köztudo-másra hoztam és pap s tanítótársaimat kötelességeik pontos és lelkiismeretes teljesítésére felhívtam. E kettős intézkedésnek lett tehát az iskolába feljárók % -a emelkedésének következménye, de fájdalom, még ez által sem értük el az 1885. évi kedvező számarányt, a mikor a 6—12 évesek 77.7 % -a, a 12—15 éveseknek pedig 67.7 % -a nyert rendes oktatást. Most, a midőn a közhírek szárnyalása azt jelzi, hogy Szilágy vármegyére nézve valami rothad Dániában és pedig az által, hogy hazánk földi gondviselőinek kormányzó körében Szilágyvármegye léte és jövő feloldhatása fölött meg van huzva a halálharang: el-odázhatlan kötelességemnek tartom leghatályosabban fölemelni szavamat s kimondani, hogy e megye jövő fejlődésének biztosítására, az 30,000 magyar supremáciájának fenntartására egyházi és nemzeti missiót teljesít felekezetünk, ha mellék- és szemé-lyes érdekek és indokok mellőzésével minden pap és tanítótársam törvényszabta kötelmeit lelkiismeretes pontossággal teljesíti; de kimondom azt is, hogy a közg. bizottság fennhivatolt határozatának pontos és lelkiismeretes végrehajtása a főszolgabíráknak, polgármestereknek és közs. előljáróknak is nemcsak

törvénytábla kötelességük, hanem a magyar nemzeti lét — és mondhatnám a becsület kérdése. — Attérve:

3. Egyházmegyénk vagyoni állásának feltüntetésére, azt a mellékelt táblás kimutatás alapján a következőkben van szerencsém feltüntetni. Az egyh. megye összes fekvősége 2042 hold 735 ö. Alaptőkéje van 36 egyh. községünknek és pedig a különböző címleteket összeszámítva 54.967 frt 50 kr. Iskolatőke van 13 egyházbán; összesen 5387 frt 80 kr. Magtára van 45 egyházközségünknek. 2375 Hl. 64 l. bortára van 28 egyh. községünknek 769 Hl. 30 l. együtt véve. Ezen számadatokat a múlt évvel összehasonlítva úgy találjuk, hogy a mennyiben a múlt évben volt: a) fekvőség 2042 hold 887 ö. l.; b) alaptőke 44.335 frt 6 kr.; c) iskolatőke 3220 frt 37 kr.; d) magtár 7581 Hl. e) bortár 7018 Hl. 30 l., a fekvőség csaknem változatlanul a tavalyi maradt míg ellenkezőleg az alaptőke 10.632 frt 44 kr.; az iskolai tőke 2167 frt 45 kr.; a magtár 774 Hl. 64 l.; a bortár 61 hl. gyarapodott. Az adatok hitelességére nézve itt is megjegyzendő, hogy a népi-gósgái mozgalomnál számba nem vehetett egyházak vagyoni állása sem volt tekintetbe vehető.

Személyváltozások. A múlt 1888. év április 24-től kezdve f. évi július 1-ig a következő változások történtek:

a) Papi társaságunk 2 rendes és 2 segéd lelkeszettel szaporodott, és pedig ardói pap tisz. Pócsik János, és ilosvai körlelkész, tisz. Juhász Sándor ugyazintén sz. csehi s. lelkesz Versényi Miklós — és sz. somlyói s. lelkesz Csák Aladár afiai személyében. Legyenek üdvözölve ifju paptársaim általam e helyen is, a midőn őket a nagy. e. m. kgy. baráti bizalmába és becses támogatásába ajánlani szerencsém van.

b) Tanítók s illetőleg kántortanítókká lettek megválasztva s általam az oklevéllel rendelkezők véglegesen, — azok pedig kiknek oklevelők nincs, ideiglenesen megerősítve: M. Csaholyban Kaizler Sándor, Goroszlón Szeztin Antal, Keresztúron Osváth Albert, Lompérton Gál Károly, Kr. Czégényben Bagoly Albert, Monóban Kulcsár Ferencz. Nagyfaluban Elekes Kálmán, Nagy-Monban Boross Albert, Gikón Pápai László, Ér-Körösön Fazekas Sándor.

c) Az egyh. kerületi képviselők 5 éves cyclerusa a múlt évben lejárván és az Ig-tanács által az új választások az 1889—1893. évre újból elrendeltetvén, egyh. ker. képviselőkké megválasztattak: Bakcsi Sándor, Benkő Lajos, Botka Károly, br. Györffy Pál, Gyulay Gábor, Kerekes József, Magyaróssi István, Mezey Albert, Szabó Pál, dr. ifj. Szász Károly és Viski Pál urak.

Ezen örvendetes jelenségekkel szemben tetemes és sok tekintetben csaknem pótolhatatlan veszteségeket kell jeleznem.

Eltávoztott körükéből volt közpénztáros, egyh. m. ülnök és egyh. ker. képviselő Tiszt. Benkő Lajos volt hadadi paptársunk, a hajdu-nánási szép népes egyh. község papjává választván őt. — Elhatározását nem rozsalhatjuk, de nem tehetjük, hogy fájdalom kifejezést ne adjunk érzelmeinknek az ő elvesztése felett. Nem volt egészen 13 éve midőn a hadadi díszes egyház papi állomását elfoglalta és csakhamar fogva vitte mindnyájunknak szívét közpályán tanusított működésével s mindnyájunk iránt kitüntetett baráti érzelmeivel. A mi egyh. megyénkben folyvást egész embernek mutatta magát s hiszszük, hogy ott is úgy beválk s kívánjuk, hogy ha működési tér el is választ egymástól, — szívünk érzelmei továbbis összefűzenek!

Eltávoztak még egyh. megyénkben Nagy László bürgezdí Elekes Kálmán nagyfalusi, Makkai Dániel sámsoni kántortanítók, más egyh. megyékben keresve és találva állomást.

A halál is bőven kivette a maga áldozatát. Meghalt papi társaságunk Nesztora volt kr.-mihályfalvai pap, néh. id. Költő László. A tisztesség, a becsület, a lelkiismeretes pontosság és a galamb-szelidség jellemezték e galambosz férfiut. Ezen tulajdonságainál fogva egyh. megyénk kormányzásában is szerep jutott neki, a mennyiben hosszason volt gyámpénztárnok, ülnök, majd közügyigazgató. Fáradt teste nyugalomra vágyott, de a sors úgy akarta, hogy nem a földön, hanem a földben találja meg örök nyugalomát, mert porsátorát akkor vitték ki a papiházból, a mely nap hivatali utódja megérkezett. Nyugodjanak békében porai!

A földön magát teljesen boldognak érezett paptársunk, volt göröcsöni pap néh. Tiszt. Aracs András is egészen boldog lett a temető sarkertben. Ez esztendő első reggelét még Isten házában hívei között üdvözölte, de az esztendő első napjával lement az ő napja is, hogy másnap csak a jövő élet hajnalát üdvözölhesse. Tudjuk, hogy milyen hív volt kevesen s bizony tudom, hogy többre lett bizva odafenn!

A tanítói karból is kivette részét a halál. Barta Lajos volt ballai, — Marosi József kimeri, — Boross Albert n.-moni kántortanítók személyében. Az első kettő hosszú s elismerésre méltó munkás élet után lett az iskolából egy magasabb tanfolyamra elhíva, — a harmadik pályájának kezdetén, ifju korának legszebb idejében önmaga ellen emelte fel kezét.

Mindezeknél megrendítőbb csapás érte az erdélyi ev. ref. egyházkerületben egyh. megyénket is egyh. kerületünk legidősb államgondnoka, néhai áldott emlékü **Br. Kemény Gábor** ő nagyméltósága halála által. Magnevéü őskönek munkabíró fia volt, a ki az állam hajójának kormányá mellől is igen jól tudta kormányozni az egyház hajóját s mint rendíthetetlen magyar hazafi, egyszersmind tántoríthatatlan vallásos buzgó férfiú volt. Az egész egyh. kerülettel mi is megsíratjuk őt, de emléke vezérvilágul fog előttünk tündökölni!

Nagy csapás volt az egész magyar hazának s abban nekünk is a Br. Kemény Gábor államgondnok halála, de minket közvetlenebbül s épen azért mélyebben érintett áldott emlékü e. m. főgondnokunk néhai **Br. Bánffy György** kora halála! Kezemet szájamra téve némulok el s alig tudom a csak oly közelre visszaröppendő emlékezet gyöngye fényével bevilátni azt a végtelen irt, melyet a néhai halálával maga után hagyott. Ki ne ismerné báró Bánffy Györgynek rövid, de szép életét, a mely tudott világítani egy egész nemzetnek, egy egész hazának s nálunk mégis a szeretet szívet melegítő, lelket édesítő barátságának szelid fényével tündökölt. Már csaknem egészen kidomborodott az egész ember, az ő sok oldalú munkásságában, a mely a jövő titkos ölébe messze bevilágolt s ígért oly sok alkotást, melylyel ércnél maradandóbb oszlopot volt magának emelendő. A nemzet ezreinek könyárja áztatta a koporsót és én is egyh. megyém közgyűlésének utólagos jóváhagyásának reményében algonok tek. Gencsy Sándor, tisz. Magyaróssi István, Szabó Pál és Viski Pál paptársaim kíséretében lettem a drága halott koporsójára az egyh. megyének könyneinktől öntözött koszoruját. Legyen emléke áldott és virrasszon felette a tiszteletteljes hű emlékezet!

Midőn kérném az e. m. közgyűlést, hogy a temetésnél történt képviselőknek költségeit a közpénztár terhére utólagosan utalványozni kegyeskedjék, úgy hiszem, hogy a nt. e. közgyűlés egyhangu helyesléssel találkozik, midőn indítványozom, hogy áldott emlékü e. m. főgondnokunk halála felett érzett mély részvétünket egy — az őszi, — esetleg a jövő tavaszi közgyűlés alkalmával tartandó gyász emlékünnepelelyel fejezzük ki.

Ime nagy. e. m. közgyűlés, ezekben volt szerencsém az egyh. megyének egy esztendő életéről beszámolni a nagy. e. m. kgy. előtt. Ha nem tudtam elég hű és elég kedvező képet tárni a nt. e. m. kgy. elé, azt kizárólag engyengeségemnek tulajdonítom. De hogyha siker, haladás, fejlődés tűnik ki ezen általam teljes igyekezettel kidomborítani öhajított képből, ezt mindennek felett köszönni méltóságos és tekintetes gondnok és tiszteletes egyh. megyei tisztársaimnak, valamint az egyházi és világi ülnöki karnak, a kinek alkalmadtán sohasem nélkülöztem becses támogatásukat. Nagy általánosságban az egyh. megyei élet minden factora szintén igyekezett teljesíteni kötelességét s megkönnyíteni a vállaimra nehezedő súlyát s ha akadt olyan is, a ki ismételt sürgetés után teljesítette tisztét, az ilyen elenyésző csekélység volt a nagy többséggel szemben. Midőn ezt jól esik a nagy. e. m. kgy. előtt kijelentem, van szerencsém magamat továbbra is a nagy. e. m. kgy. becses figyelmébe ajánlani.

Szilágy-Somlyó, 1889. július 1.

Nagy László,
elnök.

Az orleans család.

Heigel után németből fordította: **Péntek Ferencz.**

(Folytatás.)

Ez az eset alkalmat adott azon beszédre, hogy az orleanisták tervbe vették, hogy a foglyot megszabadítják, Robespierret meggyilkolják és a herceget diktátorrá emelik, és hogy ezen terv csak Robespierre esetleges távolléte által hiúsult meg.

Hogy egy ilyen összeesküvés csakugyan létezett-e, azt egész határozottsággal nem lehet állítani. A konvent akkori elnökének emlékirataiból az tűnik ki, hogy az Egalité Filep ellen indított per az emigránsok munkája volt és hogy Robespierre csak a Koblenzben szőtt cselszövénynek volt az eszköze; de ezen állításnak igazsága sincs megerősítve.

Az orleansi hercegi cím, melyre az egész Európa csak megvetéssel gondolt vala, az egyetlen öröksége Filep fiának, Filep Lajosnak, ki 1773. okt. 6-án született.

A herceg nagyon gondos nevelésben részesült, őt élő nyelvet beszélt és nem kevés ismeret birtokában volt; egyébiránt a Palais Royalban egy nagyon kétértelmű állást elfoglaló nevelőnőjének, az ismeretes ironőnek Genlis asszonynak tanításmódja oly radikális volt, a minő csak lehetett. Ennek folytán már, mint serdülő ifju rajongott a forradalmi elvekért, dacára anyja figyelmeztető szavainak már 17 éves korában belépett a jakobinusok klubjába és ott más noviciusokkal együtt ajtónálló és kiki-tő volt. A mint azonban Burot a konventhen amatamadást intézte az Orleans család ellen, abban Filep Lajos egy intést látott arra nézve, hogy hogy magát „a párisi nagy kelepceből” kiszabadítsa és egyedül ezen indokból ment Dumourier táborába. Az északi hadsereg parancsnoka nagyon szívesen fogadta a herceget és ha nem is a koronát, de egy ilyen kiváló állást volt hajlandó neki adni azon esetre, ha tervei az ország kormányának újalakítását illetőleg sikerülnének. A neervindeni csatában 1793. március 18. „Egalité tábornok” a centrumot vezényelte. A mint Dumourier megvertett és az osztrákokkal alkudozásba lépett, Filep Lajos is át ment az ellenséghez, de nem tudott egyebet a maga számára kinyerni, mint egy menedék levelet, mellyel Svájcba utazott. Minden segédeszközből kifogyva Chabaud Latour név alatt a reichenoui kollegiumba vonult, hol német nyelven tanította mint tanító a történelmet, földrajzot, matematikát, egy francia és angol nyelvet is. De midőn az aristokraták üldözései miatt többé a klastrom falai közt sem találta magát biztonságban, elhagyta Reichenaut 1794. január havában, hol tanításának sikeres eredményéről bizonyítványt is kapott. Most,

— a nélkül, hogy zsebébe csak egy fillér is lett volna, — Svájcba szerte-szélyel bolyongott, míg Montesquin a bujdosónak azt az ajánlatot tette, hogy vándoroljon ki az észak-amerikai egyesült államokba, hova őt az amerikai párisi követ meghívta.

Miután Filep, előbb a skandináviai államokat beutazta, két fiatalabb testvérével csakugyan át is hajózott Amerikába. Meglátogatta nyugot nagy kereskedő metropolisát és elvándorolt egész az indián törzsek által lakott rétségekig. Sok kalandos viszontagság után 1800-ban visszatért Londonba. Midőn a directorium az uralkodó ház konfiskált magán birtokának 1797-ben elrendelt visszaadását megsemmisítette, a herceg ismét kényszerülve volt idegen segélyért folyamodni és a Bourbonokhoz fordult. Artois grófnak közbenjárása folytán a kérelmező, minden kellemetlen visszaemlékezések dacára kegyes fogadtatást talált XVIII. Lajosnál a „Roien exil”-nél. Bourbon közbenjárást szerzett a hercegnek egy jelentékeny évi járulékot az angol kormány pénzalapjából. Miután testvérei elhaltak, Palermóba ment, hol akkor a Nápolyból Murát által kiszorított királyi udvar székelt. A Napoleon elleni általános gyűlölet itt is áthidalta a közte és Bourbon F. között levő irt, és miután a hercegnek finom egyszerűsége a királynénak, — ki Mária Antonia testvére volt, — ellenszenvét is legyőzte, a királyi pár leányának, a jószívű Mária Amáliának kezét is megnyerte. A menyegzőt 1809. november 25-én tartották meg Palermóban.

(Folyt. köv.)

Vidéki levél.

Kraszna, 1889. jul. 15.

Tekintetes Szerkesztőség!

Míg e sorokat írom, dől el megyénk felett a halálos, avagy a kegyelmi ítélet. Míg fűnn az ország nagyjai intézik bölcsen sorsunkat, addig mi elfeledve, hogy utunk már talán holnap nem kelet, hanem nyugatra fog vezetni, a Mocsár erdő árnyas lombjai alatt kerestünk a tikkasztó hőség ellen enyhét.

Cél, nemes cél vezetett bennünkre!

A szervezendő tüzoltó-egylet javára rendezett a „nőmös” ifjuság táncvigalmat e hó 14-én.

Helyesen volt megválasztva a cím!

Kraszna nagyközsége már rég érzi ennek hiányát. De most már úgy látszik, közeleg a létesülés felé. Csak egy kis erély, bármilyen csekély s mire a hold kétszer megfutja pályáját, az egylet szervezve leend. A kedv ma meg van, a lelkesültséget fel kell használni — Zeus istennek hadat kell üzeni.

Már-már azt hittem, hogy a kezdetet egy szép csendes Somlyó felől küldött eső el fogja mosni. De nem! Az idő felderült, verőfényben uszott.

De míg így gondolkodom, egy kocsi robogása riaszt fel s per. amorem dei, egy eleven tüzoltó ül benne, három csillaggal a nyakán. Somlyó küldé mustrának s az izlését helyben hagyom.

Alig alkonyult — mint a népdal mondja, — a fogatok egymást érték a fész és nyiló rozsbimbókkal s a jövőendő tüzoltókkal. Magamban — már meg is határozottam mindeniknek tisztai állását s magam majd úgy közlegény számba eljövök.

Künn a Mocsár erdőn a rendezőség ismert előzekénysége s vig muzsikaszó fogadja az érkezőket.

A disztés izléses volt. Gyönyörű táncrend volt készítve, körül allegorikus csoportozattal. Nagy Dezső ur ügyességét soká fogja dicsérni. Fűnn Zeus isten, a mint a villámokat szórja; balról egy pár tüzoltó, jobbról más csoportozat, alól tüzoltói eszközök.

Tűzzel huzta a cigány; de azt a hagyományos jókedvet sehol sem találtam. Vigabbnak szeretem én az ifjuságot. Nem illik az ifjusághoz az az idősebbeket megillető komolyság.

Csak a csárdás volt, a mi kedvet tudott önteni a táncba.

Szünet alatt, mikor a közönség asztalokhoz ült, Nagy Dezső ur több tréfás monológot mondott, mi a hálás hallgató közönséget többször vig kacajra fakasztá.

Szünet után újra kezdődött a tánc.

Ebben már több volt az élet, de sajnos, rövid, mert már ekkor messziről villámolt és menydörgött, mi az aggodó szülőket gyors távozásra inté. Három órára csakugyan hatalmas zápor ömlött alá. A mennyei főparancsnok szavára csendes lett minden.

A négyeseket 36 pár táncolta.

Jelen voltak: Albach Gézané (Ipp), Nagy Domokosné, Lázár Gézané, Farcady Mihályné, Bakcsy Sándorné, Balogh Lajosné (Perecsen), Stefanovits Tivadarné, Tolvay Zsigmondné (Kr.-Horvát), özv. Beteg Gergelyné, Kemény Istvánné [Varsolc], Wargha Gyuláné, Macha Gusztávné, Korbuly Lukácsné, Belle Gyuláné, Csákány Gyuláné (M.-Kecel), Miron Mártonné, Domokos Antiné, Illés Jánosné (F.-Szék), özv. Pethő Mihályné, Korbuly Jakabné, Miron Gergelyné urnők.

Nagy Ilona és Albach Bella (Ipp), Nagy Ilona és Erzsike, Balogh nővérek és Gáspár N. (Perecsen), Lázár Teréz, Csákány Tinka (M.-Kecel), Bakcsy Berta, Mariska és Linuska, Gáll Ilona, Pátrubán Zsuzsa, Papp Nelli (Csizér), Venter Nelli (F.-Szék), Kemény nővérek (Varsolc), Miron Rebus, Boros Giza, Miron Ilon és Berta.

Soraim azon óhaj kíséretében zárom be, hogy: tüzoltó-egylet, jöjjön el a te országod!

Busmagyar.

Különfélék.

* **Pár héttel ezelőtt** megemlékeztünk ama riadalomról, mely azon hír által verte fel főként Zilah város, de általában Szilágymegye vármegye közönségének nyugalmát, hogy a megye lehető felosztása előzatik. Ma abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legbiztosabb forrásból vett értesülések alapján írhatjuk, miszerint megyénk marad a maga mostani teljességében és a megye székhelye is megkapja a maga teljes attributumát. Minő tényezők folytak be a Hiób-hírek kedvező szárnyaszedésére és a megye jövőjének biztosítására: arról most beszélni idő előtti. Azonban lehet, hogy eljön az idő, midőn szükségét fogjuk látni, hogy rámutassunk a sorsalakulás intézőire s megheggyatást kérjünk ott, a hol szavunk úgy, mint hallgatásunk volt némi hatással s befolyt az eredmény kedvező alakulására.

* **Halálozás.** Revicky Gyula a Petőfi társaság tagja s jeles ifju költő elhalt s temetése a napokban ment végbe a fővárosban. Ez alkalomból közöljük lapunk tárcájában Sipos Soma hangulatteljes költeményét.

* **Elek napja** alkalmából tegnap a sz-somlyói önk. tüzőtő egylet tisztikára Lukácsffy Ödön alparancsnok vezetés alatt tisztelt Vischán Elek egyfőparancsnoknál, hol az alparancsnok rövid meleg szavakkal üdvözölte a főparancsnokot, mint az egylet fejt s úgyis mint családapát, mire a főparancsnok szép beszédben az egylet tisztí karát és annak tagjait éltette.

* **Az sz-somlyói ipartestület nyári táncvigalma,** mint azt lapunkban előre jeleztük vasárnap tartott meg a Malomerdőben. A tánchely igen csinosan volt díszítve, ami dicséretére vált a rendezőségnek. Rég nem láttunk olyan népes táncmulatságot városunkban, mint ez alkalommal s ezt jó részt annak lehet tulajdonítanunk, hogy izraelita polgártársaink iparos tagjai csaknem kivétel nélkül résztvettek a mulatságban, mint a hogy ez illik is egy oly testület tagjaihoz, kik összetartva, együtt munkálkodva s egymással vállvetve iparkodnak egy magasabb célt elérni. Az első négyest még csak 12 pár járta; de már a második négyest két colonneban is alig volt képes a tánchely befogadni. A vacsora alatt Nagy Ferenc elnök a jelenlevő vendégektől emelt poharat. Hulimka Sándor testületi jegyző a magyar ipar felvirágzásáért s ennek egyik őrszeméért a sz-somlyói ipartestület megszilárdulásáért mondott pohár köszöntőt. Lederer Zsigmond kj. bírósági aljegyző az ipartestületet és a jelenlevő tasnádi vendégeket, mint földieit éltette. Két fiatal iparos segéd igen csinos és értelmes köszöntőben a testület elnökét, az előjáróság tagjait éltették jó benyomást téve a jelenlévőkre. A vigságban és jóvedelemben egyaránt sikerült táncvigalmat csak a reggeli 3 óra felé szállogó eső zavarta meg.

* **Kerelem.** A sz-somlyói ifjusági önképzőkör t. tagjait ezennel felkérem, hogy f. hó 19-én délután 3 órakor tartandó alakuló-gyűlésre tek. Ruszka Ignác úrnál teljes számmal megjelenni sziveskedjenek. Sz-Somlyó, 1889. július hó 17-én. Balázs Márton, köri titkár.

* **Erdélyiek Párisban.** Az erdélyrészi közönségnek is kínálkozik alkalma, mint erdélyiek megjelenni Párisban; egy nagy erdélyi társaság gyanánt, egyesítve magukban magyart, németet és román. A „Brassói kereskedelmi és ipartestület” ugyanis — sokoldalú felhívásnak engedve — elhatározta, hogy az erdélyrészi társaságokkal karöltve külön erdélyi különvonatot rendez Párisba. A vonat augusztus 3-án fog elindulni Brassóból. Az odautazás Olaszországon át történik, érintve Fiumét, Triestet, Velenét, Turint s Milanot, hol mindent egy-egy napi tartózkodás lesz, nehogy az ut nagyon fárasztó legyen. A visszautazás Svájcban keresztül történik, Bern, Genf, Luzern, Zürich, Innsbruck s Bécs érintésével, a mikor mindenkinek jogában áll, akárhányszor és bárhol kiszállani. A kirándulásban részt vehetnek nők is. A bejelentéssel egyidejűleg 50 frt köldendő. A társaság legfőbb 200 tagból fog állani. Az étkezés Párisban mintegy 20 előkelő szállodában történik s magán a kiállítási területen is 10 vendéglőben, közöttük az Eiffeltorony első emeletén is. Jelentkezni ezen kivonathoz lehet a „Brassói kereskedelmi és ipar-egyesület”-nél, július 25-ig, a hol bővebb felvilágosítások is nyerhetők.

* **„A becsületes megtaláló.”** Ugyancsak nagy veltelkedés támadt eme címre nézve a f. hó 5-iki heti vásár alkalmával B. Salamon helybeli kereskedő és Lingurár Kanalas Mária hosszúszerű cigányasszony között. A dolog története röviden a következő: Egy vidéki polgár hetivására jött Sz-Somlyóra s piros bugyillárisát elvesztette. Egy cigányasszony arra járva, felfedezte — talán a származásával nyert előszeretettel a piros szín iránt, — a gazdátlan piros tárcát. Midőn azonban azt éppen elrejtteni akarta volna, egy élénk szemű 10—12 éves fiúcska kirántotta azt kezéből s ezen szóval: „Ez az apám tárcája”, elrohant vele. De a cigányasszony sem volt rest. Nyomban utána eredt a gyors lábú fickónak és azt sikerült egy boltig követni, hova zsákmányával berohant. Itt aztán a boldog apa, ki éppen a bugyillária tartalmának átvizsgálásával volt elfoglalva, egy forintot ígért a cigányasszonynak azért, hogy a „lelt tárgyat” mint sajátját megtarthassa. Ez azonban nem engedett és szóból szó fejlődött ki, minek az lett a vége, hogy B.S. a cigányasszonynak öt piculát nyomva a markába, kidobta a boltból. Ez azonban bosszútól lihegve a rendőrségre ment s előadta panaszát. Könnnyű eltalálni, hogy a dolog a járásbírósnál nyer megoldást, a hol szintén nem nehéz sejtetni, hogy minő jutalomban részesül az olyan „becsületes megtaláló”, ki öt piculát vásárolja meg megtalálói jogát. Kiváncsian várjuk az eredményt.

* **Nyilvános számadás.** A sz-somlyói Ipartestület által f. hó 14-én rendezett nyári táncvigalom alkalmából a következő jövedelem folyt be, u. m.: a.) belépti jegyekből 149 frt 50 kr. b.) Felülfizetésekből 25 frt 50 kr. A felülfizetésekhöz adományaikkal járultak a

következő vendégek és pártfogóink, u. m.: Faragó Sándor 2 frt, Tomasovszky Gyula 20 kr, Nagy Ferenc 2 frt 50 kr, Ekes Lila 30 kr, Gámenczy Tódor 50 kr, Benkő Pálné 50 kr, Hulimka Sándor 50 kr, Nagy Ferenc 50 kr, Kálmán Ignác 50 kr, Barna József 1 frt, Roth Lajos 50 kr, Bánya Károly 50 kr, N. N. 10 kr, Vischán Elek 50 kr, Ruszka István 50 kr, Lázár Gyula 20 kr, Licszkiewicz Gusztáv (Tasnád) 50 kr, Murát Sándor (Tasnád) 50 kr, Karay Lajos 50 kr, Jeles Gy 50 kr, Rónai László 50 kr, Kis Adolf 60 kr. Schvare Ignác 20 kr, Gámenczy Lukács 50 kr, Jakócs Sándor 50 kr, Brüll József 50 kr, Brüll Sándor 50 kr, Fassing Ferenc 50 kr, Farkas Mihály 50 kr, Reszler Adolf 50 kr, Keller Ferenc 10 kr, Güiek Aron 50 kr, Löwy Benjámin 50 kr, Rózenberg Mór 30 kr, ifj. Madár Ferenc 50 kr, Jakab Ferenc 1 frt, Geneszy Sándor 3 frt, Farkas József 1 frt, Lázár Ödön 1 frt, összesen 25 frt 50 kr. Ezzel szemben mutatkozik 83 frt 81 kr. kiadás; így a tiszta jövedelem, mely az ipartestület javára fordítható 91 frt 19 kr. Oly összeg ez, melyet csak polgártársaink összetartása és egyértelmű pártfogása tudott eredményezni, azért is úgy azok, kik táncvigalmunkat jelenlétükkel szerencsétlen s azt ez által anyagilag előmozdítani szivesek voltak, mint azok, kik egy vagy más ok miatt abban részt nem vettek ugyan, de adományaikat a jótékony cél iránti tekintetből kezmenhez juttatni kegyesek voltak, fogadják szíves köszönetemet úgy a magam, mint az ipartestület nevében. Ugyane közönnettel tartozom a rendezésben példás odaadással részt vett iparostársaimnak, úgy Czecz Karoly és Lederer Zsigmond uraknak is. Adjon Isten jövőre is ily sikert a testületünk virágozni, iparügyünk — mely nemcsak a miénk, de a hazáé is, — fejlődni és tőkéltesbülni fog. Sz-Somlyó, 1889. júl. 16. Nagy Ferenc, ipart. elnök.

* **A fürdőbe utazók** figyelmébe ajánljuk, hogy el ne mulasszák megszerezni az „Utmutató” menetrend-könyv július havi füzetét. Ez az egyetlen könyv, mely az összes mérsékelt áru fürdőjegyeket tartalmazza, fürdőjegyek vétele pedig jelentékeny kedvezményt nyújt. Ova intjük a közönséget az idegen nyelvű, külföldről importált utazási könyvek megszerzésétől, melyek az utazót tévútra vezetik, miután sem a fürdőjegyekről, sem a nagy számban fönálló mérsékelt áru menettérti jegyekre nézve nem tartalmaznak fölvilágosítást.

Irodalom.

— Minden könyvkereskedésben, valamint az összes vasúti állomásokon és városi menetjegy-irodákban kapható és megrendelhető az „Utmutató”, a magyar és közös közlekedési vállalatok egyidejű és hivatalos menetrend-könyvének júliusi füzeté a magyar, osztrák, közös és külföldi közlekedési vállalatok legújabb menetrendjei, hazai és külföldi utirányokkal, térképpel s sok hasznos tudnivalóval. Ezen egyedüli magyar menetrend-könyv fölősségessé tesz minden más külföldi hasonló könyvet, miután ebben a külföldi utazásokra nézve ép oly pontos utasítások foglaltatnak, mint a hazaiakra nézve. A párisi kiállításra utazók figyelmébe ajánljuk, hogy a júliusi füzet külön mellékletként tartalmazza a budapest-párisi és páris-budapesti teljes menetrendet valamennyi utirányon át, továbbá a páris-londoni menetrendet, a melyek a közkezen forgó menetrend-könyvekben fel nem találhatók s ezért az „Utmutató” nélkülözhetetlen szolgálatot tesz a Párisba utazóknak. Az „Utmutató” ára 50 kr, postán 60 kr. Kiadóhivatal Budapest, VI., Podmanitzky-utca 17. szám.

Közzgazdaság.

Aratás és gabonaárak.

Az ország nagy részében és különösen azon vidékeken, a melyeket a termés megítélésénél mérvadóknak szoktak tekinteni, az aratás folyamatban van. Sok helyütt próbacsépléseket is eszközöltek már és a mennyiben e próbákból következtetést lehet vonni, bizvást állíthatni, hogy idei termésünk sem mennyiségre, sem minőségre nem lesz kielégítő. Gyenge középtermés az, a mire Magyarország az idén számíthat. És a mi ennek értékét még csökkenteni alkalmas, ez az, hogy a minőségben is hiba esett. Nagy átlagban az idei buza közepes minőségű is alig lesz azok a nehéz fajta acélos buzák, a melyeket a külföld minden vámsorompók dacára mindig szívesen vásárol, ezidén csak igen kis mennyiségben fognak rendelkezésre állani. Ezek az impressziók nyerhetők azokból az adatokból, a melyeket az aratás eddig szolgáltatott és nem valószínű, hogy az aratás befejeztéig e részben módosulás álljon be.

Az árak alakulása az utóbbi hetekben arra vall, hogy a kereskedelem sem ringatja magát optimistikus várakozásokban. E hó folyamán a buzaárak a budapesti piacon 6-90—7-10 frtről 8-10—8-30 frtig emelkedtek és az időközben bekövetkezett visszahatás dacára ma még magasabban állanak, mint tavaly bármikor. A rendkívüli áremelkedés jelentősége főleg akkor lép előtérbe, ha összehasonlítjuk a jelenlegi árakat a tavalyiakat. Az aratás első napjaiban jegyeztetett Budapesten:

	1888. frt.	1889. frt.
Buza (tiszavidéki)	6-80—7-15.	8-10—8-30.
Rozs	5-25—5-35.	6-25—6-45.
Zab	5-05—5-40.	5-85—6-25.
Tengeri	6-20—6-25.	4-80—4-95.

Az árak ezen egybeállítására visszatükrözi egyszersmind a gabonapiac helyzetét. Tavaly egy mennyiségre és minőségre egyaránt kedvező termés a legutóbbi 25 esztendőnek csaknem minimumára szorította le a gabonaárakat (a tengerit kivéve, melyben az ismeretes tengeri „rügy” okozott roppant áremelkedést); ennél pedig az a tudat, hogy az aratás eredmény messze mögötte marad a közvetlenül megelőzőtt évek átlagánál, hirtelen felszökött az árakat oda, a hol másfél év óta nem állottak.

Tavalyi jó termésünkkel a külföld részéről élénk kereslet állott szemben, mert a nyugoti államok tudvalevőleg jelentékeny buzaimportra szorultak; ezidén kevés és rosszabb minőségű buzát adhatunk el a külföldnek, egyúttal pedig Franciaországban és Angliában kedvezők a termési kilátások. S ily viszonyok között mit látunk? Azt, hogy míg tavaly aratáskor az árak alig emelkedtek, addig ezidén rohamos áremelkedés következett be. Nincs-e ebben ellentmondás — kérdehetné valaki — és nem tisztán a speculáció műve-e a jelenlegi ár-emelkedés?

Nem mernénk e kérdésre határozott igennel felelni. A speculationak nagy része van ugyan a mostani ármozgalomban, de a ki figyelemmel kíséri a fejleményeket, el fogja ismerni, hogy az áremelkedésnek belső, és tegyük hozzá, jogosult indoka is van.

Magyarország kifejlött és világra szóló malomipara miatt maga is nagymennyiségű finom minőségű buzát fogyaszt és ez okból a hazai malomipar ezen szükséglete a belföldi gabonapiacra az árakulás egyik igen nyomós tényezője szokott lenni. Ezidén a finomabb fajta buzából kevesebb termett, de a külföld kereslete is csekélyebb lesz. Miudazonáltal a hazai malmok biztos vásárlói lesznek a finom buzának és tényleg a legutóbbi napokban félreismerhetlen volt a nagy malomtelepek azon törekvése, hogy jelentékeny vásárlásokat eszközöljenek a buzában, pedig mondják, hogy a malmok még bőséges készletekkel rendelkeznek. A jobb minőségű buzában magasabb ára tehát a hazai szükségletben is egyik támaszát találja és ez a körülmény később, ha csakugyan ki fog tűnni a termés fogyatékos volta, általában emelni fogja a buzaárakat.

Ezidén inkább mint valaha, függetlenül okulhat a magyar gabona ármozgalma a külföldről és még ha exportra igen kis mértékben lesz is kilátásunk, nem lehetetlen, sőt mondhatni valószínű, hogy a mostani magasabb buzaárak az aratás után is érvényben fognak maradni.

A gazdaközönség fájlalni fogja ugyan, hogy Isten áldásából ezuttal nem jutott oly bőven, mint tavaly és két év előtt, de hisszük, vigaszt és némi kárpótlást fog találni a remélhetőleg jobb árakban.

P. U.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Társ-szerkesztők:

Csák Alajos és Hulimka Sándor.

2936—1889. tjkv. sz.

Árverési hirdetmény.

Veverán József végrehajtónak Kulcsár Péter bogdánházi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 32 frt 92 kr. tőke, 5 frt 40 kr. perbeli, 5 frt végrehajtási, 9 frt 10 kr. árveréskérsi és a további költségek erejéig ezennel elrendeltetvén, határidejűl 1889. évi augusztus hó 16-án délelőtt 9 órai megkezdéssel a zilahai kir. törvényszék területén fekvő Bogdánháza községéhez költöztetik; az árverési feltételek pedig következőkben állapíttatnak meg.

I. Elárvereltnek szükség esetére a kikiáltási áron alól is végrehajtást szenvedő Kulcsár Péternek a bogdánházi 49. szíjkyben A. I. 1—18. sz. a. foglalt s Kulcsár Juon, Kulcsár Stefán, Kulcsár Tódor, Kulcsár Marinka, Kulcsár Anyica és Kriszta Mária bogdánházi lakosokkal közös 152, 66, 391, 494, 506, 751, 951, 969, 1641, 1688, 1697, 1699, 1816, 1834, 1863, 1870, 2110. és 2149. hrsz. ingatlanokból együtöd rész jutaleka s a 152. hrsz. részleten levő Kulcsár Péter tulajdonát képező ház 350 frt kikiáltási árban.

II. Árverelni szándékozik (kivétel nélkül) tartoznak a kikiáltási ár tizszázötödét középpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzül előre letenni, avagy az annak előzetes letétbe helyezésétől nyert elismerést átadni.

III. Legtöbbet ígérő köteles a vételár felét a leütéstől egy, másik felét, melybe a bánatpénz is beszámítandó, újabb egy hónap alatt, mindenkor 6% kamattal a sz-somlyói kir. adó, mint letétvivatalnál a letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bírósági teleklivatalában és a bogdánházi községi előjáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság. Sz-Somlyó, 1889. június 8-án.

MILE MIHALY,

kir. járásbíró.

A szilágymegyei nyomda-részvénytársaság. 1889.